

Forfatter: Zeise, William Christopher

Titel: BREV TIL: Berzelius, Jöns Jacob FRA: Zeise, William Christopher (1838-01-18)

Citation: Zeise, William Christopher: "BREV TIL: Berzelius, Jöns Jacob FRA: Zeise, William Christopher (1838-01-18)", i *W. C. Zeise og J. Jac. Berzelius Breve 1823-1847*, H. H. Thieles Bogtrykkeri, s. 6. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002223284-000-shoot-L0022232840000007.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: W. C. Zeise og J. Jac. Berzelius Breve 1823-1847

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

(Poststempel)

Kjøbenhavn 18/1 1838

Helsingborg 22/1 1838

A Monsieur

Monsieur le Baron de Berzelius,

Secrétaire de l'Académie des Sciences &c &c

a

Stockholm

S. T. Hr Baron v. Berzelius

Kjöbenhavn d. 14de Jan. 1838.

Höjstærede Hr Baron!

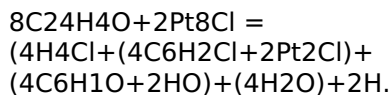
Megen Tak for de to Breve: det af 1ste Aug. *) og det af 27de Oct. f. A. Det sidste har jeg flere Gange været i Begreb med at besvare, men er stedse bleven afholdt ved det Haab, snart at kunne meddele Dem nogle omtalelsesværdige Resultater af mine Forsög med Platinchlorid og Acetone¹⁵). Jeg var nemlig just i Færd med at tilvirke Acetone for disse Forsög, da jeg modtog Deres ærede s. 7 Forslag desangaaende. Jeg har alt anvendt temelig meget Arbejde paa disse Forsög; men Producterne ere her saa mange og saa forviklede, at det rimeligvis ændnu vil vare noget, inden jeg faaer alt tilbörligt opklaret og bestemt. Idet jeg derfor nu ei længer vil udsætte min Besvarelse, maa jeg bede Dem, ved denne Leilighed at tage tiltakke med nogle fragmentariske og kun lidet tilfredsstillende Meddelelser. —

Chloridet oplöses meget rigeligt af vandfrit Acetone, og selv ved Henstand ved almindelig Temperatur skeer Virkning, — men uden Opvarmning forbliver dog störste Delen af Chloridet uforandret. Ved Destillation til Syrupsconsistens faaes en Masse hvoraf kan udskilles i det mindste 6 forskellige Kulstofholdige Platinforbindelser: 1) et guult krystallinsk som udsætter sig temelig snart af den ved Massens Udtværing med Vand erholdte, filtrerede, Vædske; 2) et graasort, ukrystallisabelt, blot i Alcohol, Æther og Acetone oplöseligt; 3) et sortebrunt, ukrystallisabelt, blot i Æther og Acetone oplöseligt. 4) et blot i Acetone (rigeligt) oplöseligt, af brunsort Farve og ligeledes ukrystallisabelt; 5) et blot i Acetone oplöseligt, (men meget tungoplöseligt) hvidt og af Oplösningen krystalliserbart; og 6) et sort, ukrystalliserbart, i alle nævnte Agentier uoplöseligt Legeme, men dette i meget ringe Mængde. Nogle af dem ere ogsaa oplöselige i caust. Kali; men uoplöselige i Saltsyre, og destrueres meget vanskeligt ved Digestion med Kongevand. Nogle give Foreninger med Chlorkalium, Chlorbaryum og nogle andre Chlormetaller; men disse krystallisere kun vanskeligt. Nogle af dem holder det særdeles vanskeligt at faae i en tilbörlig reen Tilstand for en Analyse. I Destillatet er, forstaaer sig ogsaa noget at söge, men, hvad dette angaaer er maaske Kane¹⁶) alt komen mig i Forkjöbet. — Acetone foretrækker jeg at tilvirke af eddikesyret Kalk: ved at foretage Destillationen i de bekendte store Jernflasker for Quægsölv, har jeg forskaffet mig meget betydelige Qvantiteter. Ogsaa er jeg i s. 8 Færd med nogle andre Undersögelse over dette Stof. — Jeg ligger desuden midt i en Undersögelse over guult og sort Senop, som synes at love mig meget interesserede Resultater. Uheldigvis blev jeg i Soer atter afbrudt ved Sygelighed.

Hvad Betingelserne for Productionen af den ætheriske Olie angaaer, saa have maaske Liebig og Wöhler alt afskuemet Flöden ved deres siste Arbeide over Bittermandelolien¹⁷); men jeg har nogle, maaske ei uinteressante, Erfaringer over dens Forhold under hidtil, saa vidt jeg veed, ei forsögte Omstændigheder; dog fornemelig har jeg rettet min Opmærksomhed paa det, der tildeels er blevet kaldet Sulfosinapin, hvorover, som bekendt, det hidtil bekiendtgjorte er meget utilfredsstillende.

Jeg agter derhos at undersøge forskellige Dele af Senopsplanten under hele dens Udvikling til forskellige Tider, med Hensyn til Tilstedeværelsen, eller Fraværelsen af Svovelet: et Arbejde jeg alt begyndte for nogle Aar siden, men hvori jeg flere Gange er blevet afbrudt. —

Med megen Tak tager jeg mod Baronens venskabelige Tilbud, at vilde forskaffe mig nogen Træspiritus, hvoraf her intet er at faae. Jeg önskede gjerne, snarest muligt en Qvanlitet til Belöb i Værdi af omtrent 5 Species: naar jeg blot faaer Kundskab om dens Ankomst til Helsingborg vil jeg let kunne faae den herover; og jeg skal da uopholdeligt forsöge den med Platinchlorid; — Ogsaa skal jeg ved Leilighed forsöge Terbentinolie. Jeg har forsögt Benzin dermed; men skjönt der foregaar nogen Virkning, saa synes dog deraf ei stort at være at vente. — Det fornöier mig naturligviis meget, at see at Baronen misbilliger Liebig's Maneer i at omtale mit sidste Arbeide. Skjönt Muligheden af at Forsöget kunde have givet 2 At. Hydrogen for lidet, ej kan nægtes med Hensyn til den Omstændighed, at Brintmængden her er saa ringe i Saemenligning med Platinmængden, saa har jeg dog saare liden Grund til at antage at det er skeet. Thi jeg har anvendt al s. 9 mulig Omhyggelighed for at undgaae det, og her (som stedse i den senere Tid) brugt Chlorcalcium, der först var udsat for en Ström af Kulsyre (skjönt det ikke blot i smeltet, men selv i blot törret Tilstand stedse reagerer alkalinsk), samt undersøgt en Deel af det opsamlede Vand, der i alle Maader forholdt sig reent; og dernæst kan Hypotesen om at Carbohydrogenet er H₆ C₄, og ikke H₈ C₄, ei bringes i Samklang med de övrige Producter. Virkningen maatte da nok være at fremstille ved Æqvationen:

Men der udvikler sig ingen Hydrogenluft; og Udskillingen af Platin, eller Dannelsen af almindeligt Platinclorur synes ikke at være constant. Liebig's Phrase¹⁸): »die Entstehung von Zeises Platinsalze durch die Einwirkung von Platinchlorid auf Alkohol erklärt sich auf eine so ein-fache Weise, dass ich es überflüssig halte, sie hier aus einander zu setzen«, er da nok en Yttring af hans ei sjeldne Ubetænksomhed. Men hvad der vel meest maa dadles, er at Lie bi g ei med same Oprigtighed tilstaaer sin Fejl i den Paastand, at det brændbare Chlorplatin-Kalium giver Vand, naar det destrueres, som jeg har tilstaaet min, ved den første Undersøgelse tildeels at have anvendt ei tilbørligt rene Producter, og tildeels en mindre god Fremgangsmaade. At gjengælde hans hovmodige Uartighed vilde være at gjøre Skaar i den Anstændighed, hvormed chemiske litteraire Stridigheder i Almindelighed ere blevne førte; og derfor vil jeg nok vide at vogte mig, men iövrigt kan jeg ei undlade ved Lejlighed at paatale hans Fremfærd. — Jeg agter imidlertid endnu ved Lejlighed at foretage en Bestemelse af Hydrogen-Mængden ved Hielp af chromsyret Blyoxid. — Hr Baronens Aarsberetning for 1837 er, saavidt jeg veed, endnu ikke ankommen s. 10til Kjöbenhavn; — men muligt vil jeg kunne faae den fra Lund. —

Saasnart mine Undersøgelser have givet vel oplyste Resultater skal jeg give mig den Ære at meddele dem.

Med Hengivenhed og dyb Höiagtelse
Deres W. C. Zeise.